

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების (საჯარო სკოლის) ინსტიტუციური განვითარების პოლიტიკის გატარება – “ღია სკოლების ქსელი”

პოლიტიკის დოკუმენტის რევიზია

2016

**ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების
(საჯარო სკოლის) ინსტიტუციური განვითარების
პოლიტიკის გატარება – “ღია სკოლების ქსელი”**

პოლიტიკის დოკუმენტის რეზიუმე

ავტორი: ლაშა მკურნალიძე

აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის საქართველოს ეროვნული პლატფორმა არის საქართველოში რეგისტრირებული ადგილობრივი და საერთაშორისო არაკომერციული იურიდიული პირების გაერთიანება, რომლებიც მიზნად ისახავენ აღმოსავლეთ პარტნიორობის პრალის, ვარშავისა და ვილნიუსის სამიტების ერთობლივი დეკლარაციებითა და ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ევროკავშირ-საქართველოს ასოცირების შესახებ შეთანხმებით და სხვა ერთობლივი ღონისძიებებით განსაზღვრული მიზნების განხორციელების ხელშეწყობას.

Eastern Partnership Civil Society Forum Georgian National Platform is an association of local and international non-commercial legal entities registered in Georgia, aiming to promote and implement the goals set by the Joint Declarations of the Prague, Warsaw and Vilnius Eastern Partnership Summits and the EU-Georgia Association Agreement of European Neighborhood Policy and other joint events.

ავტორი: ლაშა მკურნალიძე

რედაქტორი: თამარ ნეფარიძე

© აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის საქართველოს ეროვნული პლატფორმა

განათლება საზოგადოებრივი ცხოვრების სფეროს წარმოადგენს, სადაც ყველაზე მჭიდროდ იკვეთება სახელმწიფოსა და მოქალაქეების ინტერესები. ამჟამად საქართველოს საჯარო ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში 59 722 პედაგოგი ასწავლის. ისინი პრაქტიკულად ყველა ასაკობრივი კატეგორიისა და სოციალური ფენის საქართველოს მოქალაქეების ინტერესს წარმოადგენენ, რომლებიც ყველაზე მრავალრიცხოვან მოსწავლეთა - “კლასს” შეადგენენ. ქვეყნის განვითარების, სახელმწიფოს ყველაზე მნიშვნელოვან რესურსი არის მომავალი თაობა.

საგანმანათლებლო სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკა წარმოადგენს სახელმწიფო და სახელმწიფო საქვეუნებო დაწესებულებათა განსხვავებული ღონისძიებების, ქმედებების, გადწყვეტილებების და ა.შ. ერთობლიობას, რომლებიც ერთი მიზნის: “საქართველოს განათლების სისტემის თანმიმდევრული განვითარება” ირგვლივ ერთიანდებიან. თუმცა, ამ პოსტულატში სიტყვა “თანმიმდევრული” შეიძლება არ ასახავდეს საქართველოს სახელმწიფოებრივი განვითარების ისტორიის ბოლო 20 წლის განმავლობაში მიმდინარე პროცესებს. განსაკუთრებით განათლების სისტემაში მიმდინარე პროცესების არათანმიმდევრულობა, პოლიტიზება, რეფორმების ე.წ. “ვინროპოლიტიკური ინტერესებით” და არა სახელმწიფო და საზოგადო ინტერესების გათვალისწინებით წარმართვა შეინიშნება 2004-2012 წწ.-ში. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ტერიტორიული ორგანოების-საგანმანათლებლო რესურსცენტრების და საჯარო სკოლების თანამშრომელთა პოლიტიკური შეხედულებების გამო სამსახურიდან გათავისუფლების საკითხთა შემსწავლელი კომისიის საქმიანობის შემაჯამებელი ანგარიში (2015 წ.) მოიცავდა 2006-2012 წწ.. პერიოდს. “კომისიის საქმიანობის შედეგად გამოვლინდა როგორც პოლიტიკური შეხედულებების გამო ცალკეული პირების სამსახურიდან გათავისუფლების ფაქტების, ასევე, სხვადასხვა სახის კანონდარღვევის შემთხვევები, რომლებიც დამკვიდრებული იყო სამინისტროსა და სხვა სახელმწიფო უწყებების საქმიანობაში. აღნიშნულმა განაპირობა, ერთი მხრივ, ადამიანის უფლებების დარღვევა და, მეორე მხრივ, უარყოფითი გავლენა მოახდინა განათლების სფეროში განსაზღვრული სახელმწიფო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების შესაბამისად განხორციელებაზე”.

დემოკრატიული სკოლის მართვა დღესდღეობით ყველაზე აქტუალური საკითხია. განათლების სფეროს მუშაკები მიხვდნენ, თუ რა მნიშვნელოვანია ამ დარგში მოღვაწე ყველა ადამიანის ჩართვა მიმდინარე პროცესში.

- ჰუმანიზმი განათლებაში, ადამიანის სიცოცხლე და ჯანმრთელობა, პიროვნების თავისუფალი განვითარება, ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების პრიორიტეტი; სამოქალაქო აღზრდა, შრომისმოყვარეობა, ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების პატივისცემა, პატრიოტიზმი.

აღნიშნული პრინციპები ადგენს ჩარჩოებს, რომელშიც განისაზღვრება განათლების არსი, ფორმირდება საგანმანათლებლო მეთოდები, საგანმანათლებლო პოლიტიკის განვითარების უმნიშვნელოვანესი ვექტორები.

სახელმწიფოს საგანმანათლებლო პოლიტიკის მთავარ პრინციპად პიროვნების თავისუფალი განვითარების აღიარება ნიშნავს საგანმანათლებლო პროცესში თვით-გამორკვევის უფლების და აღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით პირადი დამოუკიდებელი პოზიციის ცნობას.

- თავისუფლება და პლურალიზმი განათლებაში.

განათლების სისტემა დემოკრატიულ საზოგადოებაში უნდა იყოს თავისუფალი, რომელიც უზრუნველყოფს აზრის, შეხედულებების და რწმენის თავისუფლებას. წინააღმდეგ შემთხვევაში შეუძლებელი იქნება თავისუფალი და დამოუკიდებელი პიროვნების აღზრდა. შეუძლებელი იქნება მრავალი საკონსტიტუციო უფლებების და თავისუფლებების (აზრის თავისუფლება, შემოქმედებითობა და ა.შ.) რეალიზება.

- განათლების მართვის დემოკრატიული სახელმწიფო-საზოგადოებრივი ასპექტი; საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტონომიურობა. საგანმანათლებლო სისტემების მართვის დემოკრატიული, ინსტიტუციური განვითარება.

განათლების მართვისას, ინსტიტუციური განვითარებისას დემოკრატიული სახელმწიფო-საზოგადოებრივი ასპექტი ნიშნავს, ამ პროცესში საზოგადოებრივი მონაწილეობის გააქტიურებას: საზოგადოება (თემი) ფართოდ არის ჩართული განათლების მართვაში, ინსტიტუციურ განვითარებაში, სასკოლო კულტურის, ტრადიციებისა და ფასეულობათა დამკვიდრებაში.

წინამდებარე ნაშრომი ეხება სკოლების ინსტიტუციური განვითარების პოლიტიკის გატარებას და მოიცავს შესაბამის რეკომენდაციებს განათლების მართვის, სასკოლო კულტურის, დემოკრატიზაციის, საზოგადოების ფართო ფენების მონაწილეობის (ჩართულობის) საკითხებთან დაკავშირებით.

1. ჩართულობის იდეა, რომლის არსი მდგომარეობს შემდეგში: ყველა სუბიექტი ან/და პირი, რომელსაც ეხება სასკოლო განათლების სფეროში გადაწყვეტილების მიღება, უნდა მონაწილეობდეს გადაწყვეტილების შემუშავებაში და საბოლოო შედეგების განსაზღვრაში. საფრანგეთში 2004 წლის ეროვნული დებატები შეიძლება გამოყენებული იყოს საქართველოში, როგორც მაგალითი სასკოლო განათლების სისტემის განახლებისა და გამდიდრების.
2. ხელმძღვანელი კადრების (სკოლის დირექტორები, მოადგილეები, კონსულტანტები) განათლებისა და მხარდაჭერის სისტემის დახვეწა, რომელიც უზრუნველყოფს გლობალურობის, უწყვეტობის ინტეგრირების პრინციპებს.
3. რეფორმის ეფექტურობისა და პროდუქტიულობის შეფასება.
4. განათლების მარეგულირებელი საკანონმდებლო და მარეგლამენტირებელი დებულებების გენერალური რევიზია. არსებულ სისტემაში განხორციელებულმა მრავალმა არათანმიმდევრულმა ცვლილებებმა, თავის მხრივ, გაართულა (წარ-

მოიშვა ბევრი უზუსტობა და სამართლებრივი ლაფსუსი) საგანმანათლებლო კანონმდებლობა და შეზღუდა მისი ეფექტურად გამოყენების შესაძლებლობა.

5. განათლების სისტემის მდგრადი, გრძელვადიანი ინსტიტუციური განვითარება, რომელიც განათლებაში კულტურისა და ტრადიციების დამკვიდრებისას საზოგადოებრივი აზრის გათვალისწინებით მნიშვნელოვან ცვლილებებს ითვალისწინებს და ამ კონტექსტში გათვალისწინებული იქნება რეფორმების (სისტემური განვითარების) სულ მცირე 15-წლიანი სტრატეგია.

აღნიშნული ნაშრომის შედგენისას სრულად იქნა გაზიარებული კოალიცია “განათლება ყველასათვის-საქართველოს” პოლიტიკის დოკუმენტი “დიფერენცირებული მიდგომის პოლიტიკა განათლებაში” 2015. [/www.efageorgia.ge/](http://www.efageorgia.ge/). ვეთანხმები მოსაზრებას: “სკოლების მიმართ დიფერენცირებული მიდგომა, მეტ შესაძლებლობას იძლევა, რომ სახელმწიფომ შექმნას პირობები სკოლის განვითარებისთვის”, რაც აუცილებლად შეუწყობს ხელს სკოლის ინსტიტუციური განვითარების პოლიტიკის გატარებას და პირიქით.

პოლიტიკის დოკუმენტი შემუშავებულია რამდენიმე საგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში დაგროვილ გამოცდილებაზე დაყრდნობით. კერძოდ: “ღია სკოლების განვითარების პროგრამა საქართველოში” (ფონდი “ევრაზია” და USAID-ის ფინანსური მხარდაჭერით), “მშობელთა და მასწავლებელთა ასოციაციების პროგრამა” (ფონდი ღია საზოგადოება - საქართველო), პროგრამა “კითხვა და წერა კრიტიკული აზროვნებისათვის” — “Reading and Writing for Critical Thinking” [/http://www.rwctic.org/](http://www.rwctic.org/)

საქართველოს ეროვნული პლატფორმა
ტელ.: +995 32 293 11 28
მობ.: +995 570 10 44 90; +995 570 10 15 28
ელ-ფოსტა: np@ei-lat.ge
ვებგვერდი: eap-csf.ge